

EGRI ÉPÍTÉSZ IRODA
3300 Eger, Dobó utca 18.
Tel.: 36/511-570 **Fax:** 36/411-890
Heves Megyei Bíróság mint Cégbíróság
Cg. 10-09-021606
E-mail: egriepir@enternet.hu

FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ
HERÉD
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉHEZ

Eger, 2004. június hó

I. BEVEZETÉS

A településfejlesztési koncepció a település fejlesztésével kapcsolatos főbb önkormányzati elhatározásokat foglalja rendszerbe. A jelenlegi állapotot feltáró vizsgálatok alapján készül és megalapozza a település területének távlati felhasználását meghatározó településszerkezeti tervet.

A koncepció irányt mutat a település lakosságának és vezetésének hosszú távra a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában.

II. ÖSSZEFOGLALÓ VIZSGÁLAT

1. Általános leírás

Heréd Heves megye nyugati szélén fekvő település. Két város, Hatvan és Lőrinci szomszédságában, nemzetközi közlekedési folyosó közelében található. Hatvan kistérségéhez tartozik. Az Alföld északi peremén, a Cserhátalja enyhén hullámos felszínű területén, a Bér, vagy Heréd patak és a Nógrádi, vagy Vanyarci patak találkozásának közelében alakult ki.

A település igazgatási területe 1396 ha.

Tengerszint feletti magassága 144 és 120 m közé esik.

Heréd hagyományosan mezőgazdasági település. Kiváló termőhelyi adottságú szántóföldekkel rendelkezik.

Külterületének keleti részén több vízműkút is található. Az országos területrendezési terv a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület övezetébe sorolta.

2. Népeség, foglalkoztatás

Heréd lélekszáma 1870 és 1960 között kétszeresére emelkedve elérte a 2500 főt. A következő 10 évben több mint 300 fővel csökkent a lakosság a nagymértékű elköltözések miatt. Azóta enyhe fogyás, a legutóbbi időszakban alig változott, ami a beköltözések nagy számának köszönhető. Az egy főre jutó születések száma magasabb a megyei átlagnál.

A 2001. évi népszámláláskor a lakónépeség száma 2052 fő volt. A következő évtizedben kismértékű emelkedéssel számolunk.

A lakosság iskolai végzettsége a megye többi községéhez viszonyítva az alsó- és középfokú végzettségűeket tekintve magasabb, felsőfokú végzettséggel azonban kevesebben rendelkeznek.

A foglalkoztatottak több mint fele az iparban, 42%-a a szolgáltatásban és 4%-a a mezőgazdaságban dolgozik.

Az aktív keresőknek 78,7%-a más településen talált munkalehetőséget. 2001-ben 190 főt foglalkoztattak Heréden, akik közül 148 volt helyi lakos. Legtöbben a szolgáltatásban dolgoznak.

3. Településszerkezet, területfelhasználás

Heréd összetett szerkezetű település. A Bér (Heréd) patakka párhuzamos, széles főút mentén szalagtelkek sorakoznak, a templom az út tengelyében áll. Ettől nyugatra épült az urasági kastély, melyhez halmazos lakótelkek kapcsolódnak.

A régi falumag körül elsősorban nyugat felé szabályos szalagtelkek kimérésével bővült a település.

A legkisebb telkek a Tabán utca környékén, a leghosszabbak a Rákóczi utca déli oldalán találhatóak. Az oldalhatáron álló beépítés jellemző az egész településre.

Az új intézményközpont az egykori kastélyhoz kapcsolódó területeken alakult ki, ahol még új létesítmények elhelyezésére is van szabad terület.

A településképi szempontjából meghatározók a kastély egykori parkjából megmaradt gesztenyefa-sorok. A település széles utcáiban gondozott közterületek, utcakertek, egységes fasorok teszik kellemessé a lakókörnyezetet. A patak szabályozásával lefűzött mederág és környezete, a Heréd patak természetes medre a hozzá kapcsolódó zöldfelületekkel a település értékes zöldterületeivé válhatnak.

A temető a Lőrinci út mellett, lakóházakkal körülépítve helyezkedik el. A sportpálya jelenleg a belterület szélén fekszik, ahol bővítésére területet kell tartalékolni.

A település délnyugati részéhez kapcsolódva található a mezőgazdasági szövetkezet telephelye.

4. Lakások, lakóterületek

Heréden 761 lakás található. A lakások fele 1960 előtt, 45%-a 1960 és 1990 között, 5%-a 1990 után épült. A házak többsége jól karbantartott, jó, vagy megfelelő műszaki állapotú. Mindössze 15 az avult állagú épületek száma.

A lakások 55%-a 80 m²-nél nagyobb, illetve három, vagy annál több szobás.

A közművezetékre való rákötés lehetőségével nem élnek a lakosok kellő mértékben.

5. Intézmények

Az önkormányzat helyben biztosítja lakosai számára az alapfokú ellátást.

A községnek nyolc tantermes iskolája, három csoport elhelyezésére alkalmas óvodája, 200 férőhelyes nagyteremmel, könyvtárral rendelkező művelődési háza működik.

Általános iskola

Iskola u. 4.

Az ún. Brüll kastélyban kialakított 8 tantermes iskolában 171 diák tanul. Az épületben könyvtár, számítógépterem, és melegítő konyha is található. 1993-ban épült a tornaterem.

Óvoda

Vörösmaty tér 1.

Az 1986-ban épült - eredetileg kétszoboros - óvodát később három csoportosra bővítették. Korszerű, 200 adagos konyhát alakítottak ki.

Művelődési ház

Vörösmaty tér 2.

A felújításra szoruló épület 1970-ben épült. 11000 kötetes könyvtárral, 100 férőhelyes nagyteremmel rendelkezik.

Felnőtt háziorvosi rendelő

Iskola u. 2.

Nagykökényessel közös orvosi körzetként működik az Anya - és gyermekvédelmi tanácsadóval együtt. Új épületre lenne szükség.

Fogászati rendelő

Arany J. u. 27.

Nagykökényessel közös orvosi ellátás.

Gyógyszertár

Arany J u. 27.

A fogászati rendelővel közös épületben.

Posta

Arany J. u. 1

A főutak csomópontjánál található. Parkoló szükséges.

Hatvan és Vidéke Takarékszövetkezet

Rákóczi u. 41.

6. Közlekedés

Heréd az M3-as autópályáról Kerekharasztnál közvetlenül, vagy Hatvanon keresztül is elérhető. Hatvanon halad át a 3-as számú főközlekedési út, itt ágazik el a 21-es számú főút, amely Heréd igazgatási területén átvezet Szlovákia felé. Keleti irányba Lőrincin át Gyöngyös felé, nyugatra Nagykökényesen át Nógrád megye felé van kapcsolata.

A település belső úthálózata képes az átmenő és belső forgalom elvezetésére. Forgalomszervezéssel a település központját mentesítették az átmenő forgalomtól.

Közvetlen vasúti kapcsolata nincs. A tömegközlekedést autóbuszjáratok biztosítják. A buszforduló a településközpontban található.

7. Környezetvédelem, közművek

Heréd - Nagykökényes közös szennyvíztisztító telepe 1996-ban, a közös csatornahálózat 1999-ben épült. A rákötések aránya még csak 30%-os. A lakosságnál korábban kiépített szikkasztókból az elszivárgó szennyvíz a talajt, valamint a felszíni és a felszín alatti vizeket is szennyezi.

A gázhálózat megépült. Ma már az intézmények, valamint a lakóépületek közel 80%-a használja, jelentősen javítva a levegő minőségét.

A település körül és a külterületen kevés fasor, erdősáv található, amely csökkentené a széleróziót és lakóterületet érintő porhatást.

A kommunális hulladék elszállítása szervezett keretek között megoldott. Heréd is csatlakozott a megyei programhoz, így a hulladék - a megye sok településéhez hasonlóan - a Hejőpapi lerakóba kerül.

8. Természetvédelem

Heréden országos védelem alatt álló érték nincs. Az egykori kastélypark és környezete a természetes patakmeder, a templom és a templom környezete a település értékes zöldfelületei.

9. Értékvédelem

Heréd első okleveles említése 1281-ben Hereyd névalakban történt. A Kamuti, Osztroluczky, Podmaniczky, Majtényi és Blaskovich családokat találjuk a birtokosok között.

Határában későbronz-, népvándorlás - és középkori cseréptöredékeket találtak.

Heréd egyetlen műemléke az 1777 és 1780 között épült barokk templom. A önkormányzat megvásárolt egy régi lakóházat, amelynek felújítása után tájház kialakítását tervezik.

III.A FEJLESZTÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK - SWOT ANALÍZIS

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • közúti, vasúti fővonalak közelsége (M3, 3. sz. és 21. sz. főút, nemzetközi és hazai vasúti törzshálózat) • kellemes lakókörnyezet, gondozott porták és közterületek • értékes növényállomány • alapfokú intézményhálózat • intézményfejlesztéshez központi fekvésű telkek • jó minőségű belső utak • kicsi átmenő forgalom, belső forgalomszabályozás • ivóvízbázis • közművesítettség • születések száma 	<ul style="list-style-type: none"> • bekötőutak minősége • egyoldalú gazdasági szerkezet • kevés helyi munkalehetőség • ingázás • építési telkek hiánya • szennyvízcsatornára való rákötések alacsony aránya • kastélypark állapota

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • 21. sz. főút gyorsforgalmi úttá történő fejlesztése • a kistérségi együttműködés erősödése • Hatvani ipari park, nagybani piac, konzervgyár, stb. • helyi foglalkoztatottság javítása • lakosság megtartása • új lakó és gazdasági területek kijelölése • intézményfejlesztés • sportterület fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • öregedő népesség • csökkenő népességszám • elvándorló értelmiség • hanyatló mezőgazdaság • magántulajdonban vannak a feltárható tömbbelső és megosztható telkek • a terület előkészítés elhúzódik • a gazdasági terület fejlesztése a tulajdonos vagy a befektető miatt elhúzódik

IV. CÉLOK ÉS FELADATOK

1. A népesség megtartása és a szociális helyzet javítása

- az egészségmegőrzés fontosságának tudatosítása, környezettudatos szemlélet
- a helyi fiatalok és a letelepedni szándékozók lakhatási feltételeinek segítése
- az elszegényedő lakosság társadalomtól való leszakadásának megakadályozása
- az idősek gondozása

2. Foglalkoztatás

- az aktív keresők számára a helyben végezhető munka lehetőségének segítése
- munkahelyteremtő beruházások területi feltételeinek feltárása
- a helyi gazdaság minőségi fejlesztése
- a kistérségi együttműködés erősítése
- továbbképzés támogatása

3. Lakásellátás

- új, beépíthető lakóterületek feltárása
- a lakásépítés segítése, terület előkészítése
- a belső tartalékok feltárása (tömbbelső, telekmegosztások)

4. Oktatás, művelődés, sport

- A lakosságban - különös tekintettel a fiatalokra - fel kell kelteni az érdeklődést a helyi értékek iránti fogékonyságra, a tanulás, továbbképzés fontosságára, a kultúrára való nyitottságra, az egészségmegőrzés, sport fontosságára.
- A feltételek megteremtésével törekedni kell az óvodás és általános iskoláskorúak helyben történő oktatására.
- Területfejlesztési, építési feladatok
 - Óvoda
 - játszóudvar berendezése, kertépítés
 - hátsó kerítés átépítése
 - Általános iskola
 - telekrendezés
 - épületfelújítás, fűtés korszerűsítés
 - kertberendezés
 - Művelődési ház és könyvtár
 - épületfelújítás, tetőtérbeépítés
 - telekrendezés
 - Sportpálya
 - a telekterület bővítése a későbbi fejlesztések részére
 - a környezet rendezése

5. Szociális és egészségügyi ellátás

- Orvosi rendelő
 - új háziorvosi rendelő építése
- Gondozási központ
 - 30 fő részére napközi otthonos ellátást nyújtó gondozási központ építése
- Gyermekorvosi körzet kialakítása

6. Idegenforgalom

- Falusi turizmus
- Vadászat

7. Értékvédelem

- Tájház: épületfelújítás, berendezés.
- Település monográfia kiadása.
- Régi lakóépületek felújításakor a hagyományos építészeti jegyek (anyaghasználat, nyílászárók mérete, osztása, stb.) alkalmazása.
- Helyi védelemre érdemes épületek kijelölése.
- Régi épületek fotódokumentációjának, felmérési rajzának elkészítése.

8. Tájfejlesztés, a természeti értékek megóvása

- A patakok, vízfolyások medreinek, a medreket kísérő fás - gyepes parti sávoknak megőrzése, kiegészítése, a hiányzó szakaszok pótlása.
- A vizes, vízközei élőhelyek megtartása.
- A volt kavicsbánya területének és az egykori zsidó temetőnek, mint kegyeleti parknak a rekonstrukciója.
- Az egykori kastélypark rekonstrukciója.
- A település értékes gesztenyefáinak, közterületi parkjainak, a kápolna parkjának védelme.

9. Környezetfejlesztés, a káros hatások csökkentése

- A közlekedésből eredő légszennyezés mérséklésére a hiányzó fasorok, út menti zöldsávok pótlása.
- A szélhatások mérséklésére fasorok, mezővédő erdősávok telepítése a belterület határán és a külterületi utak mellett.
- Gázalapú fűtés arányának növelése.
- A szennyvízcsatornára való rácsatlakozás szorgalmazása.
- Az illegális hulladéklerakás megakadályozása a szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás megvalósítása.

10. Zöldterületek, zöldfelületek fejlesztése

- A kastélypark rekonstrukciója.
- Az Ifjúság utca melletti volt patakmeder és környezete, valamint a Heréd patak melletti zöldfelületek rendezése.
- Fasorok telepítése.
- Játsszótér létesítése, berendezése.

11. Közlekedés fejlesztése

- A még hiányzó útburkolatok megépítése
- A közlekedési kapcsolatok javítása érdekében zsákutcák megszüntetése
- A településre bevezető utak felújításának szorgalmazása (az autópálya és Hatvan felé)
- Parkolók építése
- Járdák, gyalogutak, gyalogoshíd

12. Közműfejlesztés

- A beépítésre tervezett területek közműhálózatának kiépítése
- A még hiányzó közművezetékek pótlása, a rákötések szorgalmazása
- Árkok karbantartása
- Közvilágítás korszerűsítése
- A légvezetékek fokozatos földkábelre cserélése

V. PROGRAMOK, TERVEK

1. Lakótelkek kialakítása:
 - közterületi kapcsolatokkal rendelkező telekvégek esetén telekmegosztással
 - tömbfeltárások
 - új beépítésre szánt terület kijelölése.
2. Gazdasági terület kijelölése munkahelyteremtő gazdasági tevékenység elhelyezésére.
3. Az önkormányzati intézmények felújításának folytatása, telekrendezés, környezetalakítás.
4. Idősek otthonának építése.
5. Orvosi rendelő építése.
6. Tájház felújítása, berendezése.
7. A településközpont és faluszépítési program folytatása.
8. Tabán u. Evangélikus templom környezetének rendezése.
9. A sportpálya fejlesztése, további létesítmények elhelyezéséhez területbiztosítás.
10. Zöldterületek, közterületi zöldfelületek rendezése.

11. Patak belterületi szakaszának rendezése, belső vízelvezető rendszer karbantartása, felújítása, a hiányzó szakasz kiépítése, vízrendezési terv.
12. A közműhálózat fejlesztése a beépítésre tervezett területeknél.
13. Közvilágítás.
14. Út- és járdafelújítás, földutak megszüntetése, aszfaltozás, gyalogshíd, kerékpárút, parkolóépítés.
15. Természetvédelem - kastélypark.
16. Hulladékgazdálkodás.